

Jani Mäkelä ps ym.

Lakialoite laiksi pakkokeinolain 10 luvun 6 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteella ehdotetaan muutettavaksi pakkokeinolakia siten, että televalvonta ja sijaintitietojen hankkiminen olisi mahdollista silloin, kun kyseessä on ulkomaalaislain (301/2004) 121 ja 122 §:n nojalla säilöön otetun ulkomaalaisen karkaaminen säilöönottoyksiköstä annetussa laissa (116/2002) tarkoitetusta säilöönottoyksiköstä.

Ulkomaalaiseen voidaan kohdistaa ulkomaalaislain (813/2015) nojalla turvaamistoimena säilöönotto, jos se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista eivätkä muut turvaamistoimet ole riittäviä. Vuonna 2016 ulkomaalaisen säilöönottoja suoritettiin 1 080 kertaa. Yleisin syy ulkomaalaisen säilöönnotolle oli se, että ulkomaalainen piileskelemällä tai pakenemalla muutoin vaikeuttaisi itseään koskevan päätöksenteon valmistelua tai täytäntöönpanoa. Tämä oli perusteena noin 850 tapauksessa. Toinen tavallinen peruste säilöönnotolle oli epäily ulkomaalaisen tekemästä rikoksesta. Tätä perustetta käytettiin noin 150 kertaa. (Suomen virallinen tilasto SVT: Rikos- ja pakkokeinotilasto [verkkojulkaisu]. ISSN=2342-9151. 14 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 28.8.2017]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/rpk/2016/14/rpk_2016_14_2017-05-31_tie_001_-fi.html)

Viranomaisten tietojen mukaan useissa tapauksissa ongelmaksi on muodostunut se, että pakkokeinolaki ei mahdollista riittäviä keinoja tavoittaa erityisesti säilöön otettuja ulkomaalaisia. Säilöönottoyksiköistä on karannut huomattavasti esimerkiksi käännättämispäätöksen saaneita.

Vangin karkaamista ei olemassa olevan lainsäädännön nojalla voida käyttää perusteena televalvonnan käyttämiselle tai sijaintitietojen hankkimiselle. Lisäksi, vaikka vangin karkaamista koskevaa rangaistussäännöstä on käytännössä sovellettu muidenkin kuin rangaistusta suorittavien vankien karkaamiseen, ei ulkomaalaisen karkaaminen säilöönottoyksiköstä välttämättä täytä vangin karkaamisen tunnusmerkistöä (rikoslain 16 luvun 16 §).

Nykyisessä tietoyhteiskunnassa teletunnistetiedot sekä sijaintitiedot ovat keskeisiä keinoja rikosten selvittämisessä ja niihin syyllistyneiden henkilöiden tavoittamisessa. Jos asianomaiseen henkilöön kohdistetaan laillinen pakkokeino, esimerkiksi pidätys tai säilöönotto, ei hänen sijaintinsa voi nauttia yksityisyyden suojaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Lakialoite LA 35/2017 vp

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

pakkokeinolain 10 luvun 6 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 8 § ja
lisätään 10 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 920/2016, uusi 2 momentti, jol-
loin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

10 luku

Salaiset pakkokeinot

6 §

Televalvonta ja sen edellytykset

Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa kohdistaa televalvontaa rikoksesta epäillyn hal-
lussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä teleosoitteeseen tai telepäätelaittee-
seen myös, kun kyseessä on ulkomaalaislain (301/2004) 121 ja 122 §:n nojalla säilöön otetun ul-
komaalaisen karkaaminen säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä an-
netussa laissa (116/2002) tarkoitetusta säilöönottoyksiköstä.

8 §

*Sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun sekä säilöönottoyksiköstä karanneen ulkoma-
alaisen tavoittamiseksi*

Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa rikoksesta epäillyn tavoittamiseksi hankkia tä-
män hallussa olevan tai oletettavasti muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen sijainti-
tieto, kun häntä on syytä epäillä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta rikoksesta, ja lisäksi on syytä
epäillä, että hän pakoilee tai muuten karttaa esitutkintaa tai oikeudenkäyntiä. Lisäksi esitutkinta-
viranomaiselle voidaan antaa lupa edellä tarkoitettujen sijaintitietojen hankkimiseen ehdotto-
maan vankeusrangaistukseen tuomitun tavoittamiseksi, jos on syytä epäillä, että tämä pakoilee tai
muuten karttaa rangaistuksen täytäntöönpanoa, ja jos sijaintitietojen saamisella voidaan olettaa
olevan erittäin tärkeä merkitys hänen tavoittamiseksi. Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa
lupa edellä tarkoitettujen sijaintitietojen hankkimiseen myös silloin, kun ulkomaalainen on ka-
rannut säilöönottoyksiköstä annetussa laissa tarkoitetusta säilöönottoyksiköstä.

Lakialoite LA 35/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 22.9.2017

Jani Mäkelä ps
Rami Lehto ps
Olli Immonen ps
Laura Huhtasaari ps
Ritva Elomaa ps
Juho Eerola ps
Ville Vähämäki ps
Sami Savio ps
Jari Ronkainen ps
Mika Niikko ps